

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๒๙
วันจันทร์ ที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาต สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	โฆษกกรรมการ
๕. นายวรชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๖. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	โฆษกกรรมการ
๗. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๘. นางกิริณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๙. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๑๐. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๑. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๒. พลเอก นิวัติ ศรีเพ็ญ	กรรมการ
๑๓. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๔. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๕. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๖. พลตรี วีระ โรจนนาค	กรรมการ
๑๗. นายศุภชัย ยาวะประภา	กรรมการ
๑๘. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๙. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๒๐. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๑. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุบุตร	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ
๒. นายวรวิทย์ เห่งพุ่ม	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถ ดวงวิชัย	ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา
๒. ว่าที่เรือตรี ยุทธนา สำเภาเงิน	ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานคณะกรรมการการปกครอง

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นายเชษฐา โทณะวนิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นายทวี สุรฤทธิกุล
๒. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๖ วันอังคาร ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๗ วันพุธ ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๘ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๙ วันศุกร์ ที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๑ วันอังคาร ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๒ วันพุธ ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๓ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๔ วันจันทร์ ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๕ วันอังคาร ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๖ วันพุธ ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๘ วันศุกร์ ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๙ วันจันทร์ ที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๐ วันอังคาร ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๑ วันพุธ ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๒ วันพฤหัสบดี ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๓ วันศุกร์ ที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๔ วันจันทร์ ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๕ วันอังคาร ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๖ วันพุธ ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๘ วันศุกร์ ที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- อยู่ระหว่างการตรวจทานของนายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

หารือแนวทางการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ

ก่อนเข้าสู่วาระการพิจารณา ประธานกรรมการหารือต่อที่ประชุมถึงแนวทางการสร้างความเข้าใจกับพรรคการเมืองเกี่ยวกับระบบการเลือกตั้งและที่มาของนายกรัฐมนตรี

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ในเบื้องต้นควรสร้างความเข้าใจกับประชาชนมากกว่าการสร้างความเข้าใจกับพรรคการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งและที่มาของนายกรัฐมนตรี เนื่องจากประชาชนยังมีความเข้าใจว่าในระบอบประชาธิปไตยนายกรัฐมนตรีต้องมาจากการเลือกตั้งเท่านั้น ซึ่งหลายประเทศที่ใช้รูปแบบระบบรัฐสภานายกรัฐมนตรีมาจากการเลือกของสภาผู้แทนราษฎร

- ควรจัดให้มีการสัมมนาพรรคการเมืองหรือกลุ่มทางการเมืองเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องร่วมกัน

- ควรมีการขยายผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน (poll) ที่ได้จัดทำโดยคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญชุดที่แล้ว ทั้งนี้ อาจนำผลการสำรวจความคิดเห็นดังกล่าวไปเผยแพร่ตามสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อจะได้ทราบว่าประชาชนส่วนใหญ่คิดเห็นอย่างไร ซึ่งการแสดงความคิดเห็นจะไม่ถูกจำกัดเฉพาะว่าเป็นสื่อมวลชน พรรคการเมือง หรือนักวิชาการ ทำให้คณะกรรมการได้ทราบความคิดเห็นของประชาชนในวงกว้าง

- การทำความเข้าใจกับพรรคการเมืองที่เป็นนักเลือกตั้ง และมีจุดยืนว่านายกรัฐมนตรีควรมาจากการเลือกตั้งซึ่งเป็นฐานของความชอบธรรมนั้นไม่ใช่ทางออก แต่ควรขยายผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนให้มากขึ้น และต้องมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่เห็นว่าผู้ที่จะมาเป็นนายกรัฐมนตรีต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประชาชนยอมรับ โดยจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ก็ได้

- ควรมีการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของร่างรัฐธรรมนูญที่ต้องการป้องกันการทุจริตและต้องการให้เสียงของประชาชนทุกเสียงมีความหมาย ผ่านทางกลุ่มหัวหน้านักศึกษา และข้าราชการ เช่น นักการทูต หรือผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อให้เกิดผลทวีคูณ (multiplier effect)

- การไม่ให้พรรคการเมืองเสนอรายชื่อบุคคลที่จะสนับสนุนให้เป็นนายกรัฐมนตรีซ้ำจะเป็นการตัดสิทธิพรรคการเมืองขนาดเล็กหรือไม่ และการที่ให้พรรคการเมืองระบุรายชื่อบุคคลที่จะสนับสนุนให้เป็นนายกรัฐมนตรีก่อนการเลือกตั้งกลายเป็นประเด็นที่ทำให้สังคมเกิดความไม่ไว้วางใจ เนื่องจากเกรงว่าจะเป็น การเปิดช่องให้คนนอกเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรี โดยไม่ได้พิจารณาจากข้อเท็จจริงว่าปัญหาที่ผ่านมาเกิดจากคุณภาพของนายกรัฐมนตรีและปัญหาภายในของพรรคการเมืองเอง ทั้งนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่ควรเป็นคู่ขัดแย้งทางการเมืองกับพรรคการเมือง แต่อาจขอให้พรรคการเมืองเสนอความคิดเห็นที่สร้างสรรค์มายังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้

- ปัจจุบันนักศึกษาวិชาทหาร (นศท.) ได้มีการประสานกับฝ่ายโฆษกคณะกรรมการเพื่อร่วมรณรงค์การรับรู้เรื่องรัฐธรรมนูญ

- ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเพิ่มมากขึ้นในประเด็นที่ประชาชนให้ความสนใจ เช่น ที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา หรือจำนวนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งประเด็นที่ได้รับความสนใจจากสาธารณชนและสื่อมวลชนนั้น คณะกรรมการควรมีการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ไปถึงประชาชนว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีความคิดเห็นต่อประเด็นดังกล่าวอย่างไร นอกจากนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรออกไปร่วมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ต่างๆ ด้วย

- ในการให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชนนั้น คณะกรรมการควรเป็นฝ่ายรุก (aggressive) มากกว่าเป็นฝ่ายตั้งรับ (passive) โดยอาจตั้งเป็นคำถามย้อนกลับเพื่อสอบถามความเห็นของประชาชน ส่วนผลสำรวจความคิดเห็นควรเผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบได้ทั่วถึงมากขึ้น

- ควรใช้เว็บไซต์ของสถาบันการศึกษาและหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในการเผยแพร่ผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชน โดยประสานขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานต่าง ๆ เหล่านั้น

- ควรออกแบบรูปแบบการนำเสนอประเด็นสำคัญที่คณะกรรมการต้องการทำความเข้าใจกับประชาชนและพรรคการเมือง โดยเฉพาะเรื่องที่มาจากสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งอาจจะต้องเรียบเรียงประเด็นเรื่องที่จะให้สัมภาษณ์เสียใหม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การสื่อสารกับสาธารณชนเป็นสิ่งที่สำคัญ โดยอาจใช้เว็บไซต์ของสถาบันการศึกษาและหน่วยงานราชการต่าง ๆ เผยแพร่ผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งคณะกรรมการจะต้องหาวิธีผลิตข้อมูลเป็นประกาศสั้น ๆ เพื่อให้ประชาชนทราบว่า คณะกรรมการกำลังดำเนินการเรื่องใด โดยไม่มีการเชิญชวนประชาชนมาแสดงความคิดเห็น ทั้งนี้ ขอให้คณะกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเป็นผู้ดำเนินการ นอกจากนี้ อาจให้โฆษกกรรมการให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนโดยเน้นเฉพาะบางประเด็น

จากนั้น ที่ประชุมได้พิจารณาประเด็นเรื่องที่มาจากสมาชิกวุฒิสภา โดยการออกแบบที่มาจากสมาชิกวุฒิสภาจะต้องคำนึงถึงสิ่งที่ประชาชนคาดหวัง คือ ต้องการให้สมาชิกวุฒิสภามีความเป็นกลางทางการเมืองและมีการถ่วงดุลอำนาจกับฝ่ายนิติบัญญัติในดุลพินิจ ดังนั้น ที่มาของสมาชิกวุฒิสภาจึงไม่ควรมาจากการเลือกตั้งแต่เพียงอย่างเดียว เพราะสมาชิกวุฒิสภาที่มาจาก การเลือกตั้งจะอยู่ภายใต้การครอบงำของพรรคการเมือง แต่หากจะให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการสรรหา ก็จะมีคำครหาว่าน่าพรรคพวกของคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาเข้ามาเป็นสมาชิกวุฒิสภา จึงควรหาวิธีการอื่นนอกเหนือจากวิธีการเลือกตั้งโดยตรงและการสรรหา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติกล่าวว่า คณะอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติได้พิจารณาอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา โดยให้วุฒิสภายังคงมีอำนาจหน้าที่กลั่นกรองกฎหมายจากสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งประกอบด้วย การตั้งกระทู้ถาม การขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่ลงมติ และการตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อตรวจสอบเรื่องต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังคงให้วุฒิสภามีอำนาจหน้าที่ในการอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนด และมีอำนาจหน้าที่ในการเสนอญัตติร่วมกับสภาผู้แทนราษฎรในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ส่วนอำนาจการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คณะอนุกรรมการเห็นควรให้ใช้อำนาจในกระบวนการอื่น แต่ขณะนี้ยังไม่ได้ข้อยุติ สำหรับการให้วุฒิสภามีอำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้งผู้ที่ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ คณะอนุกรรมการจะพิจารณาในสัปดาห์ถัดไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า การให้วุฒิสภามีอำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระที่ประชุมได้พิจารณาแล้ว

ต่อจากนั้น ที่ประชุมมีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา ดังนี้

- หากให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งทั้งหมดคงไม่เหมาะสม เพราะจะทำให้สมาชิกวุฒิสภายึดโยงกับพรรคการเมือง เนื่องจากสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งต้องอาศัยทุนและฐานเสียงของพรรคการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยส่วนใหญ่จะเป็นนักการเมืองท้องถิ่นมาลงรับสมัครเลือกตั้งเพื่อหวังผลในการได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในอนาคต ซึ่งจะได้รับผลประโยชน์มากกว่าการเป็นสมาชิกวุฒิสภา ส่วนสมาชิกวุฒิสภาแบบสรรหาที่ผ่านมาก็มักจะขาดความเป็นกลาง อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เป็นประชาธิปไตย ก็อาจให้มีสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งและการสรรหา เพราะสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งถือว่ามาจากการเลือกโดยตรงของประชาชน ขณะที่สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหาก็คือเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ

- การเมืองในขณะนี้สองกระแส คือ การเมืองกระแสหลักหรือการเลือกตั้ง และการเมืองภาคพลเมืองที่เห็นว่าพรรคการเมืองไม่ใช่ตัวแทนของประชาชนที่แท้จริงและไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ ประชาชนจึงออกมาเรียกร้องสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเอง ดังนั้น จึงเสนอให้ออกแบบที่มาของสมาชิกวุฒิสภาให้มาจากตัวแทนภาคพลเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ โดยให้เป็นรูปแบบการสรรหาแบบผสม โดยกำหนดให้ผู้สมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภามาจากกลุ่มสาขาของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ จากนั้นกำหนดให้มีคณะกรรมการสรรหา ซึ่งคณะกรรมการสรรหาจะต้องสังกัดกลุ่มขององค์กรภาคประชาสังคม โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งวาระเดียว แล้วให้คณะกรรมการสรรหาจัดทำบัญชีรายชื่อสั้น ๆ (shortlist) เพื่อหยั่งคะแนนเสียงในแต่ละจังหวัด จากนั้นจึงประกาศรายชื่อแล้วเลือกสมาชิกวุฒิสภาแต่ละจังหวัดจังหวัดละ ๒ คน โดยสามารถให้เหตุผลอธิบายการเลือกนั้นได้ ซึ่งจะทำให้เป็นการเปิดพื้นที่ให้กับกลุ่มองค์กรภาคประชาสังคมต่าง ๆ

- สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งและการสรรหาจะมีทั้งคนดีและไม่ดี อย่างไรก็ตาม จากประสบการณ์ที่ผ่านมา สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหาส่วนใหญ่จะเป็นคนดีมากกว่าคนไม่ดี จึงสนับสนุนให้มีสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหาจากกลุ่มสาขาอาชีพต่าง ๆ โดยให้มีคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้ตรวจสอบประวัติผู้สมัคร สำหรับสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งนั้น ส่วนใหญ่มาจากฐานเสียงเดียวกับพรรคการเมือง นอกจากนี้ การกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหาจากกลุ่มสาขาอาชีพต่าง ๆ จะทำให้สามารถถ่วงถ่วงกฎหมายที่มีความหลากหลายได้ดี

- ที่มาของสมาชิกวุฒิสภาจะต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถและการยอมรับจากสังคม เพราะหากคณะกรรมการสรรหาเสนอชื่อผู้มีความรู้ความสามารถแต่ขาดการยอมรับจากสังคมก็อาจเกิดปัญหาได้ ดังนั้น การยอมรับของสังคมอาจมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นการเลือกตั้ง แต่ให้ประชาชนเป็นผู้เสนอชื่อผู้สมัครและเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในการคัดเลือกผู้สมัครจากกลุ่มจังหวัดหรือกลุ่มอาชีพ โดยไม่จำเป็นต้องมีคณะกรรมการสรรหา

- แนวความคิดเกี่ยวกับการปรับลดบทบาท อำนาจและหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา โดยตัดอำนาจการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง โดยให้สมาชิกวุฒิสภามีอำนาจและหน้าที่เฉพาะการพิจารณากฎหมายนั้น การปรับอำนาจและหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าว จะช่วยลดแรงจูงใจพรรคการเมืองในการเข้าแทรกแซงการทำหน้าที่ของวุฒิสภาได้มาก

- เรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภานั้น ไม่ควรกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการสรรหาเพียงอย่างเดียว แต่ควรกำหนดให้วุฒิสภามาจากการเลือกตั้งส่วนหนึ่งและมาจากการสรรหาส่วนหนึ่ง และกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของวุฒิสภาให้มากขึ้นกว่าที่เคยกำหนดในรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เนื่องจากประชาชนมีความเข้าใจว่าการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นสิทธิของประชาชน ดังนั้น แนวคิดการกำหนดที่มาของสมาชิกวุฒิสภาให้มาจากการสรรหาเพียงอย่างเดียว ประชาชนอาจมองว่าเป็นการตัดสิทธิของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาออกจากรัฐธรรมนูญ

- การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ประชาชนมีความเข้าใจมาโดยตลอดว่าเป็นสิทธิของประชาชน การจะเปลี่ยนแปลงรูปแบบวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาโดยไม่ได้มาจากการเลือกตั้งนั้น ประชาชนอาจมองว่าเป็นการตัดสิทธิของประชาชนออกจากรัฐธรรมนูญ

- แนวคิดการปรับปรุงแบบวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาโดยใช้รูปแบบการเลือกตั้งทางอ้อม โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตั้งคณะกรรมการสรรหาเพื่อทำหน้าที่ในการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาแทนประชาชนซึ่งเป็นระบบการเลือกตั้งทางอ้อม โดยหลักการของวิธีการเลือกตั้งทางอ้อม ยังคงให้สิทธิแก่ประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

- เรื่องการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกวุฒิสภานั้น ควรกำหนดสูงกว่าคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยควรกำหนดห้ามผู้เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาแล้วมิให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีก ส่วนคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้ามและวิธีการได้มาซึ่งคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภานั้น ควรออกแบบให้ยึดโยงกับประชาชน

- เรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภา ควรกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการสรรหาโดยเลือกจากบุคคลในกลุ่มอาชีพหรือองค์กรวิชาชีพต่างๆ ในแต่ละจังหวัด โดยจัดทำรายชื่อบุคคลผู้สมควรได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาในแต่ละกลุ่มอาชีพหรือองค์กรวิชาชีพ โดยรายชื่อผู้สมควรได้รับสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภานั้น จะต้องผ่านการพิจารณารับรองจากองค์กรวิชาชีพต่างๆ เพื่อให้ประชาชนเป็นผู้เลือกอีกครั้งหนึ่ง โดยรูปแบบการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในลักษณะดังกล่าวจะทำให้สมาชิกวุฒิสภายึดโยงกับประชาชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาโดยตรง

- กระบวนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ควรกำหนดให้มีคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัดเพื่อทำหน้าที่สรรหาสมาชิกวุฒิสภาของแต่ละจังหวัดจะเหมาะสมมากกว่าการตั้งคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาระดับชาติดังเช่นรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เนื่องจากคณะกรรมการสรรหาระดับจังหวัดจะทราบข้อมูลว่าบุคคลใดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีคุณสมบัติ หรือความประพฤติที่เหมาะสมและสมควรได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา

- หลักการเรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภา ควรกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกวุฒิสภาซึ่งเป็นหลักการสำคัญไว้ในรัฐธรรมนูญ คือ สมาชิกวุฒิสภาควรมีความเป็นกลางทางการเมือง สมาชิกวุฒิสภาต้องยึดโยงกับประชาชน และสมาชิกวุฒิสภาต้องเป็นตัวแทนของกลุ่มอาชีพหรือองค์กรวิชาชีพต่างๆ เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภามีความหลากหลาย

- จากประสบการณ์ทางการเมืองของประเทศไทยนับจากอดีตที่ผ่านมา ไม่ควรกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งเพียงระบบเดียว แต่ควรกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งส่วนหนึ่งและมาจากการสรรหาอีกส่วนหนึ่งเพื่อให้การทำหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาเป็นที่ยอมรับของประชาชน สำหรับสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหา ควรกำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการสรรหาสมาชิก

วุฒิสภาด้วย และควรสรรหาสมาชิกวุฒิสภาจากกลุ่มอาชีพหรือองค์กรวิชาชีพต่างๆ เช่น ข้าราชการ ผู้แทนองค์กรแรงงาน ผู้แทนองค์กรชุมชน หรือผู้แทนองค์กรเกษตรกรกรรม เป็นต้น

- กระบวนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาจะพิจารณารายชื่อผู้เข้ารับการสรรหาซึ่งเสนอโดยองค์กรวิชาชีพต่างๆ และพิจารณาจากเอกสารประวัติของผู้เข้ารับการสรรหาแต่ละคนว่ามีคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพอย่างไร โดยคณะกรรมการสรรหาไม่ทราบข้อมูลเชิงลึกของผู้สมัครรับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาแต่ละคนว่ามีประวัติที่เหมาะสมกับการทำหน้าที่สมาชิกวุฒิสภาหรือไม่ ดังนั้น หากคงรูปแบบวิธีการสรรหาสมาชิกวุฒิสภารูปแบบเดียวกับรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ก็ควรเพิ่มจำนวนคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาให้มีจำนวนมากกว่าที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

- ที่มาของสมาชิกวุฒิสภา ควรกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งส่วนหนึ่งและมาจากการสรรหาโดยการเลือกตั้งทางอ้อมของประชาชนอีกส่วนหนึ่ง โดยสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหาโดยการเลือกตั้งทางอ้อมของประชาชนนั้น ควรกำหนดให้แต่ละจังหวัดจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมควรได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาแล้วนำรายชื่อนั้นไปให้ประชาชนเป็นผู้เลือกอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะทำให้สมาชิกวุฒิสภามีความยึดโยงกับประชาชน เนื่องจากการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาที่ผ่านมาประชาชนเข้าใจว่าเป็นสิทธิของประชาชน หากไม่กำหนดที่มาของสมาชิกวุฒิสภาที่ต้องยึดโยงกับประชาชนอาจทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ตัดสิทธิของประชาชนที่เคยมีในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

- แนวคิดการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาโดยการเลือกตั้งทางอ้อมของประชาชน แบ่งออกเป็นสองขั้นตอน คือ ขั้นตอนหนึ่ง การคัดเลือกคณะกรรมการสรรหาระดับจังหวัด ควรเปิดโอกาสให้บุคคลที่สนใจเข้ามาทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาหรือจะกำหนดให้เสนอชื่อผู้ทำหน้าที่คณะกรรมการสรรหาจากกลุ่มอาชีพหรือองค์กรวิชาชีพต่างๆ ก็ได้ โดยกำหนดกระบวนการพิจารณากลั่นกรองเพื่อคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการสรรหา ส่วนขั้นตอนที่สอง บุคคลที่จะสมัครรับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ควรกำหนดให้บุคคลที่สนใจสมัครเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา โดยกำหนดกระบวนการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของบุคคลผู้ที่สมัครเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา จากนั้นคณะกรรมการสรรหาจะรวบรวมรายชื่อผู้ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติเพื่อนำรายชื่อไปยังเสียงเบื่องต้นว่าประชาชนจะเลือกบุคคลใดเป็นสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะทำให้การแทรกแซงการทำหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหาทำได้ยากขึ้นหรือพรรคการเมืองจะซื้อเสียงให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาก็จะทำได้ยากขึ้น รวมทั้งเป็นระบบที่เปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และสนใจที่จะเข้ามาทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการสรรหาหรือสมัครเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภามากขึ้น โดยอาจกำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาเพิ่มเติมว่า หากได้รับสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาแล้วจะไม่สามารถดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นได้อีก ซึ่งการกำหนดลักษณะต้องห้ามดังกล่าวจะทำให้การเข้าสู่ตำแหน่งการเมืองมีลักษณะเปิดกว้างกว่าที่ผ่านมา

- ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับก่อน คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดที่มาของสมาชิกวุฒิสภาโดยให้มาจากการเลือกตั้งส่วนหนึ่งและมาจากการสรรหาอีกส่วนหนึ่ง สำหรับสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหา นั้น คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะมาทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา และกำหนดวิธีการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา โดยให้สรรหาบุคคลจากกลุ่มอาชีพต่างๆ แต่เมื่อคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้นำเสนอรูปแบบการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าวได้ถูกโต้แย้งจากฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับวิธีการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาว่าเป็นการตัดสิทธิผู้สมัคร

รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา และจำกัดสิทธิของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งแตกต่างไปจากเดิมที่ประชาชนสามารถใช้สิทธิเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาได้อย่างเสรี แต่วิธีการดังกล่าวประชาชนต้องเลือกจากรายชื่อบุคคลที่ผ่านการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาเท่านั้น

- แนวคิดการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาแบบเลือกตั้งทางอ้อมนั้น ในการหาเสียงของผู้สมัครเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่ผ่านกระบวนการสรรหาของคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัดแล้ว พรรคการเมืองก็สามารถซื้อเสียงเพื่อช่วยเหลือผู้เข้ารับการสรรหาให้ได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ เนื่องจากการหาเสียงของผู้เข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภานั้นจะต้องใช้เงินในการหาเสียง พรรคการเมืองจะอาศัยช่องทางดังกล่าวเพื่อซื้อตัวผู้สมัครเช่นเดียวกันระบบเลือกตั้งโดยตรง ดังนั้น แนวคิดการเลือกสมาชิกวุฒิสภาโดยการเลือกตั้งทางอ้อมของประชาชน ควรออกแบบกลไกควบคุมไม่ให้เกิดการสมยอมในการสรรหาบุคคลเพื่อเป็นผู้แทนขององค์กรวิชาชีพ

- การสรรหาสมาชิกวุฒิสภาจากองค์กรวิชาชีพต่างๆ อาจแบ่งกลุ่มตามลักษณะของประเภทอาชีพหรือองค์กรวิชาชีพที่มีกฎหมายรองรับ เช่น แพทยสภา สภานายความ สภากาชาด เป็นต้น แต่กลุ่มข้าราชการจะเป็นกลุ่มที่ได้เปรียบกลุ่มอาชีพอื่น เนื่องจากข้าราชการสามารถสมัครเพื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้มากกว่าหนึ่งกลุ่มคือ สมัครเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาในกลุ่มข้าราชการ หรือสมัครเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาในองค์กรวิชาชีพเฉพาะก็ได้ ซึ่งอาจไม่เป็นธรรมกับกลุ่มอาชีพหรือองค์กรวิชาชีพอื่น

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักการเรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการจะยอมรับหลักการให้ข้าราชการซึ่งมีเงินเดือนและตำแหน่งประจำสามารถดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาหรือไม่ หรือจะกำหนดห้ามมิให้ข้าราชการซึ่งมีเงินเดือนและตำแหน่งประจำเป็นสมาชิกวุฒิสภาแต่สามารถเลือกผู้แทนข้าราชการจากบุคคลอื่นที่มีได้เป็นข้าราชการที่มีเงินเดือนหรือตำแหน่งประจำได้ เช่น บุคคลที่เกษียณอายุราชการ เป็นต้น

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ข้าราชการที่มีเงินเดือนหรือตำแหน่งประจำบางประเภทมีคุณลักษณะเฉพาะของตำแหน่งไม่สามารถทำหน้าที่ตามวิชาชีพได้ เช่น ข้าราชการตำแหน่งนิติกรซึ่งมีความรู้ด้านกฎหมายแต่ไม่สามารถทำหน้าที่ทนายความในศาลได้ ดังนั้น ในการพิจารณาสถานะของข้าราชการซึ่งมีเงินเดือนและตำแหน่งประจำสามารถแบ่งออกเป็นสองสถานะคือ สถานะที่หนึ่งสถานะข้าราชการซึ่งมีเงินเดือนและตำแหน่งประจำ และสถานะที่สองสถานะผู้ประกอบการอาชีพเฉพาะ เช่น แพทย์ หรือพยาบาล เป็นต้น ซึ่งควรใช้ระบบลงทะเบียนการใช้สิทธิการประกอบอาชีพของข้าราชการว่าบุคคลที่เป็นข้าราชการจะเลือกใช้สิทธิในสถานะของข้าราชการซึ่งมีเงินเดือนและตำแหน่งประจำ หรือใช้สิทธิในสถานะผู้ประกอบการวิชาชีพสำหรับการลงสมัครรับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา

- กลุ่มเกษตรกรเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ จึงควรกำหนดสัดส่วนให้มีผู้แทนของกลุ่มเกษตรกรเพื่อเข้ามาทำหน้าที่ในฐานะสมาชิกวุฒิสภาด้วย

- รูปแบบการดำเนินงานขององค์กรพัฒนาเอกชน จะมีคณะกรรมการพัฒนาองค์กรเอกชนทำหน้าที่ประสานงานการดำเนินงาน โดยคณะกรรมการพัฒนาองค์กรเอกชนได้มีการรวบรวมข้อมูลองค์กรเอกชนและกระบวนการพิสูจน์สถานะขององค์กรเอกชนต่างๆ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะช่วยคณะกรรมการในการกลั่นกรองสถานะขององค์กรเอกชนได้มากขึ้น

- เรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภานั้น ไม่ควรกำหนดให้เลือกจากกลุ่มอาชีพต่างๆ เนื่องจากจะทำให้เกิดความขัดแย้งภายในกลุ่มอาชีพทำให้เกิดการแข่งขันกันเองภายในกลุ่มอาชีพเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง โดยวิธีการดังกล่าวจะเป็นการทำลายองค์รวชิพด้วยระบบการเมือง

- แนวคิดการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาให้มีหน้าที่หลักในการกลั่นกรองกฎหมายเพียงอย่างเดียว จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดที่มาของสมาชิกวุฒิสภาให้ต้องยึดโยงกับประชาชน

- หลักการเรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภาที่ต้องการให้สมาชิกวุฒิสภายึดโยงกับประชาชน ควรกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากผู้แทนกลุ่มอาชีพหรือองค์รวชิพต่างๆ เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภามาจากผู้แทนจากกลุ่มอาชีพหรือองค์รวชิพที่มีความหลากหลายเข้ามาทำหน้าที่กลั่นกรองเรื่องต่างๆ ส่วนวิธีการกำหนดให้กลุ่มอาชีพหรือองค์รวชิพจัดทำบัญชีรายชื่อผู้แทนองค์กรเพื่อเข้าสู่กระบวนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถได้เข้าทำหน้าที่ทางการเมืองได้มากขึ้น

- การกำหนดกลไกการสรรหาบุคคลที่จะทำหน้าที่สรรหาสมาชิกวุฒิสภา อาจกำหนดให้สรรหาจากบุคคลที่มาจาก การเลือกของประชาชนภายในจังหวัดโดยตรงซึ่งถือว่าการยึดโยงกับประชาชน โดยการทำหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภานั้น ต้องห้ามมิให้สรรหาหรือเลือกผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาจากภาคหรือจังหวัดเดียวกันกับจังหวัดที่คณะกรรมการสรรหาได้รับการคัดเลือกจากประชาชน แต่คณะกรรมการสรรหาต้องสรรหาหรือเลือกผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาจากภาคหรือจังหวัดอื่นเพื่อป้องกันการสมยอมการทำหน้าที่

- การสรรหาผู้แทนกลุ่มอาชีพหรือองค์รวชิพในบางองค์กร เช่น กลุ่มเกษตรกร หรือกลุ่มแรงงาน อาจไม่ได้เลือกจากบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถอย่างแท้จริงเพื่อเข้ามาทำหน้าที่สมาชิกวุฒิสภา เนื่องจากปัจจุบันกลุ่มอาชีพบางอาชีพมีประสบการณ์ในการสรรหาผู้แทนเพื่อเข้าทำหน้าที่ที่มีลักษณะเป็นองค์กรทางการเมือง เช่น สภาเกษตรกร เป็นต้น ดังนั้น แนวคิดเรื่องตัวแทนกลุ่มอาชีพหรือองค์รวชิพจึงควรต้องพิจารณาอย่างละเอียดรอบครอบ

- ควรแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาจากผู้ทรงคุณวุฒิหรือบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพต่างๆ โดยกำหนดให้แต่ละจังหวัดสรรหาบุคคลที่ประชาชนให้ความยอมรับและเชื่อมั่นว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและมีความเป็นกลางทางการเมืองเพื่อทำหน้าที่แทนประชาชน เมื่อได้รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิแล้วจะต้องประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป โดยประชาชนจะเป็นผู้พิจารณาว่าบุคคลใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมที่จะได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งประชาชนมีสิทธิคัดค้านรายชื่อได้ วิธีการดังกล่าวมีลักษณะเดียวกับการแต่งตั้งตุลาการศาลปกครองโดยก่อนแต่งตั้งบุคคลใดเป็นตุลาการศาลปกครอง สำนักงานศาลปกครองจะประกาศรายชื่อเพื่อให้ประชาชนได้โต้แย้งคัดค้านการแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งรูปแบบดังกล่าวประชาชนจะมีส่วนร่วมในการตรวจสอบคุณสมบัติว่าบุคคลใดที่ประชาชนไม่ประสงค์จะให้ทำหน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชน ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้แทนระบบการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา

- ระบบการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาแบบเลือกตั้งทางอ้อมโดยคณะผู้เลือกตั้ง (Electoral Voter) ซึ่งเป็นระบบที่ประชาชนเป็นผู้คัดเลือกบุคคลเพื่อเข้าไปทำหน้าที่เลือกตั้งหรือสรรหาสมาชิกวุฒิสภาแทนประชาชน ซึ่งรูปแบบดังกล่าวมีลักษณะเดียวกับรัฐธรรมนูญ ๒๕๓๕ ที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งทางอ้อมโดยให้ประชาชนในแต่ละหมู่บ้านเลือกผู้แทนของแต่ละหมู่บ้านก่อนเพื่อไปเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดนั้น สำหรับแนวคิดการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาแบบการเลือกตั้งทางอ้อมโดยคณะผู้เลือกตั้ง

ซึ่งเป็นคณะบุคคลที่มาจากการเลือกของประชาชนนั้น โดยก่อนที่คณะผู้เลือกตั้งจะเลือกใครจะต้องสอบถามประชาชนก่อนว่าประสงค์จะให้เลือกบุคคลใด ซึ่งรูปแบบดังกล่าวอาจกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครว่า จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพต่างๆ เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี เพื่อให้บุคคลที่ได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิอย่างแท้จริงเพื่อเข้าไปทำหน้าที่เป็นสมาชิกวุฒิสภา

- ระบบเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาแบบการเลือกตั้งทางอ้อมโดยคณะผู้เลือกตั้ง (Electoral Voter) เป็นระบบเลือกตั้งที่เหมาะสมกับการเลือกตั้งแบบเลือกพรรคการเมืองไม่ใช่การเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นรายบุคคล ระบบดังกล่าวจึงไม่เหมาะสมกับการเลือกตั้งของประเทศไทย และวิธีการเลือกตั้งรูปแบบดังกล่าวจะไม่ทำให้ได้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีความหลากหลาย เนื่องจากกลุ่มอาชีพบางกลุ่มอาชีพไม่สามารถส่งผู้แทนเพื่อรับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ระบบการเลือกตั้งแบบผ่านคณะผู้เลือกตั้ง (Electoral College) ของสหรัฐอเมริกา ผู้ที่เข้ามาทำหน้าที่เป็นคณะผู้เลือกตั้ง (Electoral Voter) และการทำหน้าที่ของคณะผู้เลือกตั้งต้องอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายของแต่ละมลรัฐว่า ผู้สมัครเลือกตั้งเป็นคณะผู้เลือกตั้ง (Electoral Voter) ต้องประกาศว่าจะเลือกพรรคการเมืองใด เมื่อได้รับเลือกตั้งเป็นคณะผู้เลือกตั้งแล้วจะเลือกพรรคการเมืองอื่นที่ไม่ได้ จะต้องเลือกพรรคการเมืองที่ประกาศไว้ในขณะลงสมัครรับเลือกตั้งเท่านั้น ซึ่งรูปแบบการเลือกตั้งดังกล่าวเหมาะสมกับวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศสหรัฐอเมริกาแต่ไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศไทย หากนำวิธีการดังกล่าวมาใช้ในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาอาจเกิดการสมยอมระหว่างพรรคการเมืองกับผู้ทำหน้าที่คณะผู้เลือกตั้งได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาอาจกำหนดให้มาจากการสรรหา โดยกรรมการสรรหาควรมีความหลากหลายมากกว่าที่เคยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมา และควรกำหนดให้มีกระบวนการสรรหาสองครั้ง ทั้งนี้ กระบวนการสรรหาต้องทำให้เกิดความยึดโยงกับประชาชนอย่างเหมาะสมตามบริบทของสังคมไทยด้วย

- ควรกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานทางด้านวิชาการให้มากขึ้น และลดอำนาจหน้าที่ที่เคยมีอยู่เดิมให้น้อยลง เพื่อให้บุคคลที่ต้องการจะเข้ามาเป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยวิธีทางที่ไม่ถูกต้องลดน้อยลง ส่วนการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภานั้นไม่ควรให้มาจากการแต่งตั้งจากองค์กรใดองค์กรหนึ่งโดยตรง แต่ควรมีที่มาจากการสรรหาหรือการเลือกตั้งโดยอ้อม ทั้งนี้ ในการสรรหาหรือเลือกตั้งโดยอ้อมจะต้องมีความสัมพันธ์และเกี่ยวโยงกับประชาชนด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า อำนาจหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบแต่งตั้งกรรมการในองค์กรอิสระของวุฒิสภานั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง หากการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภามีการแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองได้ ความมุ่งหมายที่ต้องการให้องค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างอิสระ และปลอดจากการเมืองนั้นก็จะเป็นไปได้ยาก การกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ฝ่ายการเมืองจะเข้ามาแทรกแซง โดยควรกำหนดรูปแบบการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาที่ฝ่ายการเมืองไม่สามารถแทรกแซงได้ ทั้งนี้ จะต้องไม่เป็นการจำกัดสิทธิของประชาชนมากเกินไปด้วย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภานั้นอาจกำหนดให้มีที่มาจากการสรรหาจากกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องตามลักษณะของงาน เช่น งานด้านเกษตร หรืองานด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า การสรรหาสมาชิกวุฒิสภาจากกลุ่มต่าง ๆ จะกำหนดให้มีรูปแบบและวิธีการอย่างไรในการสรรหาเพื่อให้เกิดความเหมาะสม และไม่ทำให้เกิดความแตกแยกภายในกลุ่มต่าง ๆ นั้น

- มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแสดงความเห็นว่า การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาในต่างประเทศมีที่มาจากหลายรูปแบบ ดังนี้

๑. คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง

๒. พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง

๓. สภาผู้แทนราษฎรเลือกจากบุคคลที่เสนอตัวและมีคุณสมบัติครบถ้วน โดยสภาผู้แทนราษฎรจะต้องทำการเลือกต่อหน้าสาธารณชน

๔. ประชาชนเลือกตั้งโดยตรง

๕. องค์การบริหารท้องถิ่นเลือกบุคคลที่เหมาะสม แล้วนำมารวมกับการเลือกตั้งในระดับประเทศ จากนั้นก็เลือกกันเองตามสัดส่วน

๖. ประชาชนเลือกบุคคลที่อยู่ในท้องถิ่นเป็นผู้แทนท้องถิ่นแล้วผู้แทนท้องถิ่นนั้นก็จะเป็นผู้เลือกบุคคลในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นสมาชิกวุฒิสภา

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภาให้สูงขึ้นจะทำให้คัดกรองบุคคลที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ดีขึ้นหรือไม่

- การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภานั้น ควรกำหนดให้มาจากการสรรหาโดยวิธีใดก็ได้ที่เหมาะสม จากนั้นก็ให้สภาผู้แทนราษฎรทำการเลือกให้เหลือตามจำนวนที่กำหนดไว้

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรเลือกสมาชิกวุฒิสภาจะทำให้พรรคการเมืองแทรกแซงการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภานั้น อาจนำรูปแบบการได้มาซึ่งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ของสมัชชาแห่งชาติมาปรับปรุงให้เหมาะสมก็ได้ โดยกำหนดให้ภาควิชาการ ภาครัฐ ภาคเอกชนภาควิชาชีพ และภาคอื่น ๆ ส่งบุคคลเข้ามาเพื่อทำการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งจะทำให้เกิดความยืดหยุ่นกับภาคส่วนต่างๆ ได้พอสมควร

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากจะใช้รูปแบบการได้มาซึ่งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ของสมัชชาแห่งชาติ ก็ควรกำหนดให้มีความยืดหยุ่นกับกลุ่มอาชีพด้วย และต้องกำหนดจำนวนและสัดส่วนในแต่ละกลุ่มอาชีพให้เหมาะสม ทั้งนี้ ในกระบวนการสรรหาจะต้องมีกลไกและมาตรการที่ดี เพื่อให้ปลอดจากการแทรกแซง และต้องทำให้มีผู้แทนจากกลุ่มอาชีพที่หลากหลายด้วย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในบางประเทศจะกำหนดสัดส่วนจำนวนสมาชิกวุฒิสภาตามกลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มอาชีพหากสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากกลุ่มวิชาชีพ หรือกลุ่มอาชีพนั้น ๆ กระทำความผิด หรือประพฤติตนไม่เหมาะสม กลุ่มวิชาชีพ หรือกลุ่มอาชีพนั้น ๆ จะต้องแสดงความรับผิดชอบด้วย

- การสรรหาสมาชิกวุฒิสภาโดยหลักจะต้องมาจากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ข้อที่ต้องพิจารณา คือ จะกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการสรรหาอย่างไรให้เหมาะสม การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาไม่ว่าในระดับประเทศ หรือในระดับกลุ่มอาชีพก็ไม่อาจปลอดจากการแทรกแซงของฝ่ายการเมืองได้

- หากจะกำหนดให้สรรหาสมาชิกวุฒิสภาจากกลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มวิชาชีพ ก็จะต้องกำหนดคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และการคัดกรองกลุ่มอาชีพและกลุ่มวิชาชีพให้เหมาะสมด้วย ทั้งนี้ ควรกำหนดจำนวนสมาชิกวุฒิสภาตามสัดส่วนของสมาชิกในแต่ละกลุ่มอาชีพและกลุ่มวิชาชีพ

- ควรเปิดโอกาสให้นักวิชาการที่ไม่ได้มีตำแหน่งทางวิชาการ หรือตำแหน่งทางบริหารมีสิทธิได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาด้วย เนื่องจากตำแหน่งทางวิชาการ หรือตำแหน่งทางบริหารนั้นไม่ได้กำหนดความรู้ความสามารถและความสนใจในทางการเมือง

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันอังคาร ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นางสาววรินทร์พร ปณิธานธรรม

วิทยากรชำนาญการ

นายรัฐภูมิ คำศรี

นิติกรชำนาญการพิเศษ

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยากรปฏิบัติการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมาธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์